

Әуликөл ауданы әкімдігінің мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің
«Әуликөл аудандық орталықтандырылған кітапханалық жүйесі» ММ
Әдістемелік-библиографиялық бөлімі

ГУ «Ауликольская районная централизованная библиотечная система» отдела
культуры и развития языков акимата Ауликольского района
Методико-библиографический отдел

«Біздің өлкеміз. Кіші жетістіктерден
ірі бастамаларға дейін»
аудандық семинарының
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ
районного семинара
«Наш край. От маленьких находок
до больших открытий»

Әулікөл ауданы әкімдігінің мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің
«Әулікөл аудандық орталықтандырылған кітапханалық жүйесі» ММ
Әдістемелік-библиографиялық бөлімі
ГУ «Аулиекольская районная централизованная библиотечная система»
отдела культуры и развития языков акимата Аулиекольского района
Методико-библиографический отдел

«Біздің өлкеміз. Кіші жетістіктерден
ірі бастамаларға дейін»
аудандық семинарының
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ
районного семинара
«Наш край. От маленьких находок
до больших открытий»

УДК 024.1
ББК 91.9:78
Б 94

Сост., компьютер. набор: А. К. Мукушова, Н. П. Юрченко
Отв. за вып.: Ж. М. Досалина
Ред.: С. Ж. Серкебаева

«Біздің өлкеміз. Кіші жетістіктерден ірі бастамаларға дейін»=«Наш край. От маленьких находок до больших открытий» аудандық семинар материалдарының жинағы / Әулікөл ауданы әкімдігінің мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің «Әулікөл аудандық орталықтандырылған кітапханалық жүйесі» ММ ; құрастырушы, компьютер. жинақ: Н. П. Юрченко, А. К. Мукушова ; ред.: С. Ж. Серкебаева ; шығарылымға жауапты: Ж. М. Досалина // Әулікөл. – 2023. – 19 б.

Сборник материалов районного семинара «Біздің өлкеміз. Кіші жетістіктерден ірі бастамаларға дейін»=«Наш край. От маленьких находок до больших открытий» / ГУ «Ауликольская районная централизованная библиотечная система» отдела культуры и развития языков акимата Ауликольского района ; сост., компьютер. набор : Н. П. Юрченко, А. К. Мукушова ; ред.: С. Ж. Серкебаева ; отв. за вып.: Ж. М. Досалина // Ауликоль. – 2023. – 19 с.

УДК 024.1
ББК 91.9: 78
Б 94

«Әулікөл аудандық орталықтандырылған
кітапханалық жүйесі» мемлекеттік мекемесі,
Әдістемелік-библиографиялық бөлім

Құрастырушыдан

Кітапханалардың өлкетану қызметін асыра бағалау қиын: өлкетанумен айналысатын барлық мекемелер мен ұйымдардың ішінде кітапханалар әмбебап құжаттар қорына ие және пайдаланушылардың барлық санаттары үшін ең қолжетімді болып қала береді.

Құрметті әріптестер! «Біздің өлкеміз. Кіші жетістіктерден ірі бастамаларға дейін» жинағы әдеби-өлкетану бағыты шеңберінде аудандық семинар материалдары бойынша құрастырылды.

Бұл семинарда ауданның ОКЖ кітапханашылары оқырмандармен жұмыстың инновациялық, креативті түрлерімен, кәсіби басылымдар беттерінде жарияланған әріптестерінің шығармашылық жетістіктермен, оқырман бірлестіктерінің қызметімен бөлісті. Жинақта ұсынылған материал әріптестеріміз үшін пайдалы болады деп үміттенеміз.

От составителя

Краеведческую деятельность библиотек трудно переоценить: из всех учреждений и организаций, занимающихся краеведением, библиотеки обладают универсальным фондом документов и остаются наиболее доступными для всех категорий пользователей.

Уважаемые коллеги, данный сборник составлен по материалам районного семинара «Наш край. От маленьких находок до больших открытий» в рамках литературно-краеведческого направления.

На этом семинаре библиотекари ЦБС района делились инновационными, креативными формами работы с читателями, творческими находками коллег, опубликованными на страницах профессиональных изданий, деятельностью читательских объединений. Надеемся, что представленный в сборнике материал будет полезен для наших коллег.

**«Кітапханалардың әдеби өлкетануды сақтау мен дамытудағы рөлі.
Роль библиотек в сохранении и развитии литературного краеведения»**

Досалина Ж. М.
*Руководитель МБОУ
ГУ «Аулиекольская районная
централизованная библиотечная
система» отдела культуры
и развития языков акимата
Аулиекольского района*

Біздің әрқайсымыздың өз Отанымыз бар. Өткенге қызығушылық танытып, ұрпақтар байланысы үзілмес үшін біз өз тарихымызды зерттейміз. Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев айтқандай «Біздің заманымызда кітаптарсыз, сондай-ақ кітапханасыз адамның табысты дамуы мүмкін емес. Дүние жүзіндегі кітапханалар

– білім мен мәдениеттің ошағы, жаңа ойлар мен жаңа пікірлердің орны». Сондықтан Қазақстан Президенті өзінің азаматтығын, Қазақстанның көпғасырлық тарихына қатыстылық сезімін сезіну қажеттігін атап өтті. Бұл сезім өзінің кішкентай отанына, оның тарихына, жетістіктеріне және туған өлкесінің адамдарына деген сүйіспеншіліктен басталады.

Қазіргі уақытта өлкетану қызметінің гуманитарлық сипатын күшейтудің жалпы тенденциясына байланысты әдеби өлкетану ерекше маңызға ие және өзекті болып отыр.

В настоящее время в связи с общей тенденцией усиления гуманитарного характера краеведческой деятельности, литературное краеведение приобретает особую значимость и актуальность. Литературное краеведение – одно из направлений краеведческой работы Аулиекольской ЦБС. Главная задача библиотек в области литературного краеведения состоит в том, чтобы произведения писателей-земляков, живших в разное время на нашей земле, не были преданы забвению. Ценность литературного краеведения заключается в расширении и обогащении знаний читателей о родных местах, помогает полнее ощутить и осознать связь литературы с жизнью, изучить творчество местных писателей, активизировать и обогатить знания о современной литературной жизни края (области, района).

Наиболее популярными формами просветительской литературно-краеведческой работы с пользователями являются проведение поэтических вечеров, презентаций книг, литературных и краеведческих часов, путешествий по книгам, встречи с писателями. Эти мероприятия заставляют присутствующих не только наслаждаться прекрасным слогом писателей-

земляков, но и думать, рассуждать, анализировать.

3 февраля в Аулиекольской районной библиотеке в рамках краеведческого проекта «Туған елім, тірегім Әулікөл» состоялась встреча с представителем творческой интеллигенции, бывшим корреспондентом районной газеты, писателем, поэтом Аллой Леонидовной Гришукевич, где она презентовала свою книгу «Далёкое близкое». С неподдельным интересом и вниманием собравшиеся слушали рассказ автора, о её жизни и творчестве, о том, как она находила сюжеты для своих произведений. Алла Леонидовна зачитывала отрывки из рассказов посвященных своей родословной, стихи, басни. Участников творческой встречи с поэтессой интересовало, как рано она открыла в себе способности к сочинительству, что мотивирует к написанию рассказов. Встреча с писателем принесла всем присутствующим массу положительных эмоций и стала для многих удивительным и интересным открытием!

В ноябре 2022 года, проведена презентация книги Абая Кажи «Жүрегімнің жарқылы».

22 июня 2023 г. презентована книга «Мұқаш Тойғожа ұлы». Авторы Молдағазы Қаженұлы Жүрсінәлин и Қазы (Әбдіғазы) Алматұлы Бексейіт. Были приглашены представители администрации и интеллигенция района. Содержание книги представляет собой историко-художественное произведение, в основе которого лежит информация о жизненном пути героя, который с 1877–1935 годы являлся волостным управителем в Аманкарагайской волости.

В Первомайской сельской библиотеке для жителей села организована встреча с местной писательницей Галякбаровой Альфией Нармухамедовной, и презентован сборник ее стихов «Всеу начало здесь, в краю моем родном».

Библиотечный проект «А я люблю места свои родные» Диевской сельской библиотеки познакомил подрастающее поколение с историко-культурным наследием села Диевка. В рамках проекта проведено 5 мероприятий: история в лицах «Личность на фоне эпохи» /к 110-летию Стрижаченко И. А.); выставка-обзор «Путь к успеху» (к 65-летию Даниленко О. В.); познавательный час «У диевцев есть повод для гордости»; актуальный диалог «В судьбе моего края моя судьба»; урок мужества «В их жизни был Афганистан» (посвященный воинам интернационалистам землякам).

Мероприятие история в лицах «Личность на фоне эпохи» позволило ознакомить читателей с биографией Ивана Авраамовича Стрижаченко, директором Диевского совхоза, которым он был назначен в 1954 году. Этот год ознаменовался началом целинной эпопеи, отсюда и закрепилось за Стрижаченко – «целинный» директор Диевского совхоза. За плодотворную работу Стрижаченко И. А. отмечался правительственными наградами, был

удостоен орденов Красной Звезды и Трудового Красного Знамени, звания Героя Социалистического Труда. Участники посмотрели подготовленную презентацию и литературу, рассказывающую о трудовом подвиге Стрижаченко тех лет.

Выставка-обзор «Путь к успеху» посвящённая к 65-летию Генерального директора ТОО АФ «Диевская» Даниленко Олегу Владимировичу. На выставке были представлены: книга Анатолия Ермоловича «Портрет на фоне времени» и статьи из периодических изданий рассказывающие о жизни и деятельности Даниленко О. В. Цель выставки: ознакомить читателей с биографией человека, который даже во время самых сложных периодов в истории хозяйства смог его сохранить и создал современную успешную компанию – ТОО «Агрофирма Диевская». Также к 65-летию О. В. Даниленко был выпущен библиографический указатель «Диевка стала его судьбой».

Краеведение, в том числе и литературное, как система видов совместной деятельности взрослых и детей является эффективным средством решения задач воспитания подрастающего поколения, так как обладает богатым воспитательным потенциалом.

Одной из эффективных форм работы является проектная деятельность, где читатель получает дополнительные знания о литературе родного края и повышает уровень общей культуры. Так, юные читатели Аулиекольской детской библиотеки активно участвуют в мероприятиях проекта «Край, в котором я живу». В рамках проекта проведены мероприятия: выставка-планшет «История района – история моей страны», интеллектуальная игра «Путешествие по Аулиеколю», кроссворды, ребусы, конкурс рисунков «Дом, где мы с тобой растём – вот что Родиной зовём!», библиолото «Тропинками родного края» и др. Реализация данного проекта позволила библиотеке занять достойное место в информационном пространстве по направлению «краеведение», поспособствовало привлечению новых читателей, увеличило рост книговыдачи краеведческой литературы.

В Диевской сельской библиотеке в рамках проекта «А я люблю места свои родные...» проведен целый цикл мероприятий которые знакомят с историей возникновения села и людях внесших вклад в развитие села Диевка.

Проект «Туған елім, тірегім Әулікөл» разработан в Аулиекольской районной библиотеке. С целью пропаганды литературы краеведческого характера и создания электронных краеведческих ресурсов, проведен час краеведения «Әнім сенсің, жырым сенсің, Туған ел», виртуальная экскурсия «Туған жер – бақыт ордасы», краеведческий дилижанс «Имена Аулиекольских улиц» который познакомил читателей с переименованными улицами нашего села.

В рамках литературно-краеведческого проекта «Жыр тұнған, сыр тұнған» (2020–2021 г.) направленного на выявление и поддержку молодых талантливых поэтов Аулиекольского района, проведено 6 мероприятий и выпущен сборник «Жастықтың жалынды жырлары». В сборнике предоставлены лучшие работы участников районных, областных,

республиканских конкурсов.

Признанный во всем мире авторитетнейший источник актуальной научной информации – Полнотекстовая база данных. Она включает в себя полнотекстовые электронные версии статей по конкретной теме (проблематике). В 2018 году создана краеведческая полнотекстовая База данных «Аулиеколь и аулиекольцы: факты и события». Формирование и пополнение полнотекстовых баз данных ведется в программе «Рабис». На сегодняшний день влиито 534 статьи, из них на каз. яз. 343. Все статьи размещены на сайте районной библиотеки. Сайт ведется на казахском и русском языках.

В базе данных, «Аулиеколь и аулиекольцы: факты и события» материал размещен по разделам: Мәдениет (Культура), Білім (Образование), Спорт, Аудан мақтанышы – жерлестеріміз (Гордость района – земляки), Денсаулық сақтау (Здравоохранение), Ауылшаруашылық (Сельское хозяйство), Әулікөл ауданының тарихы (История Аулиекольского района) с библиографическим описанием и полным текстом документа. Именно хранение текста дает возможность обеспечить тематический поиск, т. е. по определенной проблеме или определенному вопросу.

Используемые источники: газета «Әулікөл», областные газеты «Қостанай таңы», «Костанайские новости», «Костанай-АГРО», республиканские газеты «Егемен Қазақстан», «Казахстанская правда».

В целях популяризации казахстанской литературы и краеведения библиотекарями Аулиекольской ЦБС издаются пособия крупных форм:

➤ Библиографический указатель «Өнердің тұнық бұлағы» посвященный поэту-импровизатору Асие Беркеновой (Тимофеевская СБ)

➤ Библиографический указатель «Дархан дала» посвященный писателю, почетному гражданину Аулиекольского

района, Абаю Кажи (Сосновская СБ);

➤ Пресс клиппинг к 90-летию районной общественно-политической газеты «Әулікөл» (МБО Аулиекольской районной библиотеки) и мн. др.

Осылайша, қазіргі жағдайда өлкетануды зерттеу қажеттілігі айқын, өйткені бұл азаматтық және рухани-адамгершілік тәрбиені жүзеге асыруға ықпал етеді, оның негізі азаматтық жауапкершілікті, патриотизмді, жоғары адамгершілікті, өз халқының дәстүрлері мен мәдениетіне құрметпен қарауды қалыптастыру болып табылады.

Назарларыңызға рахмет!

«Жасөспірімдермен өлкетану жұмысы – кітапхана қызметінің басым бағыты»

Раимбекова З. С.

*Әуликөл ауданы әкімдігінің
мәдениет және тілдерді дамыту
бөлімінің «Әуликөл аудандық
орталықтандырылған кітапханалық
жүйесі» ММ Новоселов
ауылдық кітапханасының кітапханашысы*

«Өлкетану – туған жеріңді аялауды, сүюді ғана үйретіп қоймайды, сондай-ақ ол туралы білуіңді, тарихқа, өнерге, әдебиетке деген қызығушылық танытуға, мәдениет деңгейін көтеруге үйретеді», - деп академик Лихачев Дмитрий Сергеевич айтқан екен.

Бағдарлама мақсаты: кітапханадағы өлкетану жұмыстарын жетілдіру, білім және жеке тұлғаны тәрбиелеуде өлкетану білімдерін насихаттау. Өлкетануды дамыту арқылы мәдени-тарихи танымды қалыптастыру. Өлкетану қорына қолжетімділікті қамтамасыз ету.

Өлкетанудағы кітапханалық қызметі – ақпараттарды жинау мен таратуға бағытталған. Өзіндік тарихы жоқ өлке болмайды. Адамзат алдында тұратын үлкен міндет – өзінің өмірін жалғастырушы саналы ұрпақ тәрбиелеу.

Өлкеміздің тарихы мен өмірін жинақтап зерттеудің мол тәжірбиесі негізінде, болашақ ұрпақты тәрбиелеудің қажеттілігі арта түсуде. Әсіресе туған жердің саңлақтары туралы өткізілетін кештер, кездесулер, танымдық сағаттар, туған өлкеге деген сүйіспеншілігін оятумен қатар, өз ата-бабаларын мақтан етуге шақырады.

«Өзгені тану үшін, алдымен өзіңді тани біл» деген екен адамзат баласы. Жас ұрпақ Отан тарихын өлке тарихы арқылы танып білу үшін Новоселов ауылдық кітапханасы 2021–2023 жж. аралығында «Өлкетану» бағдарламасы бойынша «Ата-мұра» клубын құрып, іс-шаралар ұйымдастырды.

Клуб жұмысының мақсаты: ұлттық тарихи сананы, ұлағаттылықты, тектілікті, халық өнері мен мәдениетті насихаттау, ұлттық сана-сезімі жоғары, рухани ойлауы терең мәдениетті, парасатты, ар-ожданы мол еңбекқор ұрпақты тәрбиелеу, қазақтың салт-дәстүрлерін дәріптеу. Қазақ халқының мәдени құндылықтары негізінде балаларда рухани адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру.

Клуб жұмысының міндеттері:

- Өткенге, мәдени мұраға құрметпен қарауды тәрбиелеу;
- Ел тарихымен таныстыру;
- Балалардың танымдық, шығармашылық, көркемдік біліктілігін іске асыру;

- Балалар ұжымында тұлғааралық қарым-қатынасты қалыптастыруды ынталандыру.

Өлкетану бойынша клубтың жетістігі көбіне кітап қорының құрамына, толықтығына, ұйымдастырылуына, ашылуына және зерттелуіне тәуелді.

Адам баласы шыр етіп дүниеге келгеннен бастап, тал бесіктен – жер бесікке дейін әдеп, ғұрып, салт-дәстүрін, өнерін сақтаған. «Дәстүрдің озығы бар тозығы бар» дегендей қазіргі таңда ұмытыла бастаған салт-дәстүр қайта жаңғырып, рухани азығымыз тола бастады.

Салтымызды сақтап, дәстүрімізді дәріштеп, ұлттық өнерімізді болашақ ұрпағымыздың санасына сіңдіруді негізге ала отырып «Ата мұра» клубының мүшелерімен іс-шаралар (шығармашылық сайыстар, викториналар, дөңгелек устел, мерекелік кештер, шығармашылық жұмыстар түрлері) өткізілді.

«Ата-баба мұрасын сақтайық» тарауы бойынша

Қай заман болсын адамзат алдында тұратын басты міндет – адал, білімді, еңбексүйгіш ұрпақ тәрбиелеп өсіру. Бұл міндетті әр халық салт-дәстүріне орай іске асырады. «Ата-мұра» клубы ұмытылып бара жатқан салт-дәстүрді жаңғырту аясында **«Ата-баба мұрасын сақтайық»** таным сағатынан бастау алды. Таным сағатында жас ерекшеліктеріне байланысты жоғарғы сынып оқушылар мен бастауыш сынып оқушыларына жеке-жеке іс-шаралар өткізілді.

Қазақ халқы – қандай да болсын қуанышын жеке отбасы болып қана емес, көрші-қолаң, туған туысын, ел жұртын жинап атап өтетін дархан халық.

Бастауыш сынып оқушылары арасында өткізілген іс-шарада той думанның, қуанышты хабардың жаршысы ретінде «Сүйінші» дәстүрі таныстырылды.

Балалар сүйінші жеткізуші адамның көңіл-күйі көтеріңкі, ерекше қуанышты жағдайда айтылатынын көрініс көрсету арқылы жеткізді.

Жоғарғы сынып оқушыларына қазақтың қонақ күту дәстүрімен зергерлік бұйымдар таныстырылды.

Мақсаты: Балалардың қонақ күту жайлы білімдерін тиянақтап, әдептілікке, адамгершілік қасиеттерге баулу, тілдерін дамыту, еңбек сүйгішке тәрбиелеу; Қазақ халқының қолданбалы өнер туындыларымен, зергерлік бұйымдарымен таныстыру.

Қазақ халқының қанына сіңген ізгі адамгершілік қасиеттерін, халықтың салт-дәстүрімен сабақтастығын түсіндіру. Бұл міндетті әр халық ғасырлар бойы сыннан өтіп, сұрыпталған озық салт-дәстүрлерін жас ұрпаққа тәрбиелеуде пайдаланып келген.

Клуб мүшелеріне **ұлттық ойындарды** көрсету аясында **«Сақина салу»** ойынымен таныстырды. Бұл – қазақ халқының ерте заманнан келе жатқан дәстүрлі ойыны. Оны сақина салу немесе сақина тастау деп те атайды.

Ойынның мақсаты: Ойын арқылы ұстамдылыққа, байсалдылыққа, дәлдікке⁰²³ тәрбиелеу. Балалардың ойлану, сезім қабілетін дамыту.

Бата – қазақтың ертеден келе жатқан ұлттық дәстүрлерінің бірі. Бата, тілек ақ дастархан басында, түрлі тойда, жақсылықтарда айтылады. Сөз қасиеті мен қадірін жете түсінген қазақ бата беруге, бата алуға аса мән берген.

Батаны өмірде қолдана білуге, бата беріп үйренуге баулу, имандылыққа, салт-дәстүрді дәріптеуге тәрбиелеу мақсатында «**Ақжол біздің ақ батамыз, ақ жүрегіміз**» таным сағаты ұйымдастырылды.

Бұл батаны берудің негізгі мақсаты – ағайынның бір-біріне деген мейірім-шапағатын, сүйіспеншілігін білдіру, бірін-бірі ынтымақ-ырысқа, береке-бірлікке шақыру, үлкен-кішінің жолын ашу, келешекке жүзеге асыратын мақсат. Сондай-ақ қиын сапар, алыс жолға аттанған азаматына ақ жол тілейтін халқымыздың ежелден келе жатқан, кең таралған дәстүрлердің бірі.

«Ата салтым – асыл қазынам» тарауы бойынша

Қазақтың дәстүріне байланысты «**Сал-серілер сарқыты**» әдебиеттік калейдоскоп ұйымдастырды.

Мақсаты: Жас оқырмандарға, бүлдіршіндерге қазақ салт-дәстүрін терең насихаттап, ұмытылып бара жатқан қазақ даласынан шыққан сал-серілердің өнерімен таныстырып, түсінік беру, өнерге бейімдеу.

Новоселов ауылдық кітапханасы және Новоселов жалпы орта мектебінің технология пәнінің мұғалімімен бірлесіп «**Ұлттық қол өнер**» арнайы жобасы аясында «**Дәстүр мен ғұрып**» атты фото-көрмесін ұйымдастырды.

Жобаның мақсаты : көнеріп қолданыс аясы тарылған дәстүр мен ғұрыптан бас тартып, ұмыт болғанын жаңғыртып, тәрбиелік және адамгершілік құндылығы жоғары салт-дәстүр, әдет-ғұрыптарды заманға сай турлендіру. Қоршаған орта әсемдігін көру, сезіну, қабылдау қасиеттерін қалыптастыру, эстетикалық талғамын, шығармашылық қасиетін жетілдіру.

Фотокөрмеге қазақтың көнеден келе жатқан ыдыс-аяқтары, тұрмыстық заттары, ағаш түйін түйген шеберлердің қолынан шыққан мұралары қойылды. Ыдыс-аяқ атаулары ұсынылды.

Аяқ-ағаштан жасалған табақтан кіші, әсем, сырлы ас құятын ыдыстар мен астау, бақыраш, зерен, күбі, керсен, кесекқап т.б. заттар қойылды.

Әрбір халықтың өзіне тән салт-дәстүрлері, әдет-ғұрыптары, халық ауыз әдебиеті, мәдениеті, тәрбиелік ұстанымдары бар. Соның ішінде қазақ халқында айтыс өнері дамыған. Айтысты дәріптеу мақсатында «**Айтыс – сөз барымтасы**» атты хабарландыру сағаты өтті.

Міне, осы асыл қазынамыз бізге ұрпақтан ұрпаққа сан ғасырлар бойы аманат ретінде ұласып, ұлттық болмысты жоғалтпай, өзгелерден ерекшеленіп тұратын айнасы.

«Киелі мекен – Әуликөл» тарауы бойынша

Ежелгі тарихи аңызы бар, киелі мекеніміз Әуликөл ауданымыздың 95-жылдығына орай «**Киелі жер – Әуликөл**» тарихи-ақпарат сағаты бейнетаспасын ұсынды.

Мақсаты: туған жерге деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Туған жер жайлы түсінік бере отырып, бала бойындағы рухты, патриоттық сезімді ояту, туған жерін сүйетін саналы азамат қалыптастыру.

Бейнетаспада Әуликөл ауылы ресми деректерге сүйене отырып қысқаша ғана шығу тарихы баяндалады.

Туған жер кіндік қанымыз тамған жеріміз. Туған жер біздің өткеніміз бен бүгінгімізді байланыстыратын киелі мекен деген ұғымдарды ашу арқылы «Туған жерім – мақтанышым» тәрбие сағаты бейнеролигін ұсынды.

Мақсаты: Оқушылардың «Отан», «Туған жер» құндылықтары туралы түсініктерін кеңейту. Туған жерін сүйуге, қадірлеуге, әдемілікке тәрбиелеу.

«Ата-мұра» клубының мүшелері қазақ ақын-жазушыларының туған жерге арналған өлеңдерін мәнерлеп оқыды.

«Мың тағзым саған майдангер» тарауы бойынша

Өлкетану бағдарламасы бойынша киелі Әуликөл тумалары Ұлы Отан соғысының батырлары Совет Одағының Батыры Сұлтан Біржанұлы Баймағамбетов пен Совет Одағының Батыры Сьянов Илья Яковлевич батырлық ерліктері туралы материалдар, сол кездегі кеңес халқының ержүректілігі мен төзімділіктерін паш ететін, қазақ батырларының қаһармандықтарын баяндайтын кітаптар мен суреттер ұсынылды және С. Баймағамбетов ерлігінің 80 жылдығына орай «Естен кетпес ұлы есім» естелік сағатын ұсынды. Сондай-ақ осы оқиғаға байланысты Новоселов ауылдық кітапханасы Кеңес Одағының батыры, 147-нші атқыштар полкінің пулемет бөлімінің командирі, Ленинград майданында шайқасқан және ерлікпен қаза тапқан аға сержант Сұлтан Баймағамбетов туралы библиографиялық альманах дайындады.

Альманахта Кеңес Одағының батыры Сұлтан Баймағамбетовтың өмір жолы, ерлігі және баспасөз бетінде жарияланған материалдар топтамасы жазылған.

Новоселов ауылдық кітапханасында Кеңес Одағының батырларына, Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне арналған «Мың тағзым саған майдангер» көрме естелігі ұйымдастырылды.

Мақсаты: 1941–1945 жылғы Ұлы Отан соғысында неміс басқыншыларын талқандауда ауыл ардагерлерінің ерліктерімен таныстыру, Қазақстан халқының майданда және тылда көрсеткен ерліктерін паш ету, жас ұрпақты отансүйгіштікке, елжандылыққа, ардагерлерді сыйлауға, тағзым етуге тәрбиелеу.

«Дөңгел үстелден көріністер» тарауы бойынша

Дөңгелек үстелді ұйымдастыру – тәртібі мен негізгі қағидаларын, ерекшеліктерін көрсете отырып оқушыларға белгілі бір проблеманы өрістетіп, өз бетінше және топпен білім алу дағдысын қалыптастыру. Талдау жасау арқылы сын тұрғыдан ойлауын дамыту. Өз бетінше іздену, өз пікірлерімен бөлісу мақсатында ұйымдастырылған іс-шаралар:

«Тіл – халықтың күре тамыры» хабарлама сағаты өткізілді.

Мақсаты: Оқушыларға мемлекеттік тілдің өркендеп, оянуына, мемлекеттік тілімізді сүйуге, мемлекеттік тілді аяққа баспай, мәртебесін биік ұстау жөнінде,

әр ұлттың өзіндік ерекшеліктері, салт-дәстүрі, діні, тіл ерекшелігі болатынын түсіндіру.

Іс-шара барысында кітапхана оқырмандарына ел тәуелсіздігінің ең басты белгісі – оның ана тілі екендігі түсіндірілді.

«Тіл мерейі – ел мерейі» атты әңгіме сағаты өткізілді.

Мақсаты: оқушыларға мемлекеттік тілді білудің маңызы жайлы айту және оны құрметтеуге үйрету.

Туған тілін қастерлеуге, Отанды сүюге, ата-баба дәстүрін дәріптеп, келешек ұрпақты адалдыққа тәрбиелеуге бағытталған әңгіме сағатында жас оқырмандар белсенділік танытып, өз ойларымен бөлісті.

Қазақ әдебиеті үшін А. Байтұрсынұлы ерекше тұлға. Ол мемлекеттік қайраткер, ғалым, ағартушы, ақын, публицист әдебиеттанудың негізін қалаушы. Ахмет Байтұрсынұлының туғанына 150 жылдығына орай «Ахмет – ұлы ұстаз» әдебиеттік сағаты ұсынылды.

А. Байтұрсынұлының шығармашылығын келесі бағыттар бойынша ұсынды:

«А. Байтұрсынұлының өмірбаяны»

«А. Байтұрсынұлының қанатты сөздері»

«**Мерекелік кештерден көріністер**» тарауы бойынша

«Ата-мұра» клубы Новоселов жалпы орта мектебімен бірлесіп мерекелік кештер ұйымдастырды. Солардың ішінде:

1 наурыз – Алғыс айту күніне орай «Алғыс айту – парызым» қайырымды сағатын ұсынды.

Мақсат: Оқушылардың «сыйластық» құндылығы туралы түсініктерін кеңейту.

Алғыс айту – адамның адамға жасаған жақсылығы, көмегі, көңіл күйі үшін ризашылық білдіру, сондай-ақ оның ойы мен іс әрекетіне, жасаған істеріне жоғары баға беру. Осы сәтті пайдалана отырып, бастауыш сынып оқушылары өздерінің шын жүректерінен шыққан алғыс-лебіздерін жақындарына бейне таспа арқылы жеткізді.

Новоселов ауылдық кітапханасы мен Новоселов жалпы білім беретін мектебі 5–6 сынып оқушылар арасында 1 Мамыр – Қазақстан халқы бірлігі күніне арналған «Бейбітшілік – ел тірегі» атты патриоттық сағат өткізді.

Іс-шараның мақсаты: 1 Мамыр – Қазақстан халқы бірлігі күні екенін оқушыларға жеткізу, ынтымаққа, достыққа, өз Отанын сүюге, қорғауға тәрбиелеу.

«**Шығармашылық сайыстар мен жұмыстар**» тарауы бойынша

Новоселов ауылдық кітапханасы көпшілік оқырман және балалармен жұмыс атқарғандықтан шығармашылық сайыстар өткізді.

1–4 сынып оқушылар арасында кітап оқу қызығушылығын арттыру мақсатында «Ертегілер елінде», «Бауырсақ ертегісіне саяхат» т.б. таным сағаттарын ұйымдастырды.

Балаларға ертегіні көңілді қабылдауға үйрету, сахналап беруге талпындыру, кейіпкердің мінез-құлқын сезіндіру мақсатында өткізілді.

Өлкетану бағдарламасы бойынша «Ата-мұра» клубы 2021–2023 жж. 2023 арасында ұйымдастырған іс-шараларға оқырмандар қызығушылықпен қатысты.

«Ата-баба мұрасын сақтайық» таным сағатынан үзінді

Қонақ күту дәстүрі

Барымен базар

Құдайы қонақпын деп келген адамды кеудесінен итермей, жылы шыраймен қарсы алып, «барымен базар» дегендей шамасы келгенше сый-құрметін көрсетіп аттандыру әркімнің парызы сияқты болатын. Қонақ болу үшін оның таныс болуы, діндес, теңдес болуы шарт емес.

Бөлінбеген енші

Қонақ асыны «бөлінбеген енші» деудің өзі қазақ арасына кең тарап, дәстүрге айналып қалыптасқан. Бұл дәстүрдің шығу тегін Алашқа апарып тірейді. Халық жорасы екенін көрсетеді. Әрбір жолаушы кез келген қазақ үйінде қонақ асыны «бөлінбейтін еншім» деп талап етуге еркі бар.

Қырықтың бірі – қыдыр

Қазақ «қырықтың – бірі қыдыр» дейді. Мұнысы қонақты кума, оның шарапаты тиеді, бірінен болмаса екіншісінен құт келеді деп есептегеннен болса керек.

Қонақты қуа берсең, құт қашады

«Қонақты қуа берсең, құт қашады» деген мақал да содан.

Өз үйінде таудай дауынды айтпа

Қонақ үй иесінің қамқорлығында болу керек. Қонақ боп отырған адам ол үйдің жауы болса да, өз үйінде оған өзі түгілі, басқаға да қиянат жасатпайды.

Қонақ таңдап қонады

Жолаушы қонаға келіп қалғанда қонақ асы беруден қысылмайтын үйге түседі.

Түскенше, қонақ ұялады, түскен соң, үй иесі ұялады

Бұл мақалға сай, қонған қонақты күту міндеті үй иесіне түседі.

Қонақ қойдан да жуас, май берсе де, жей береді

Қонақ та тамақ келген кезде сыпайылық танытады.

Асың барда ел таны беріп жүріп, атың барда жер таны желіп жүріп

Ер азаматқа үйінде отыра бермей, ел көр, жер көр деп, кеңес береді.

Адам болар бала қонаққат үйір

Қонақ әңгімесіне балалар әрқашан құмар болады.

Назарларыңызға рахмет!

«Роль сельской библиотеки в сохранении и развитии исторического краеведения»

*Нугуманова Ж. С.
Библиотекарь Аманкарагайской
сельской библиотеки-коворкинг,
ГУ «Аулиекольская районная
централизованная библиотечная
система» отдела культуры
и развития языков акимата
Аулиекольского района*

Здравствуйтесь, коллеги!

Интерес к краеведению – это тенденция современности. Библиотеки занимают свою, только им свойственную нишу в системе сохранения, изучения и возрождения интереса к историко-культурному наследию. Библиотечное краеведение, как один из аспектов деятельности библиотек с каждым годом становится многограннее, обретает новые черты. На сегодняшний день роль библиотек в краеведческом информировании трудно переоценить: из всех учреждений и организаций, занимающихся краеведением, именно библиотеки являются хранителями информационных краеведческих ресурсов, источниками краеведческой информации для населения, при этом, оставаясь наиболее доступными учреждениями для различных категорий пользователей.

«У народа забывшего свое прошлое, нет будущего...» и это на самом деле так. У каждого народа есть свои корни, своя судьба, богатое историческое прошлое. С огромным уважением и завистью смотрят на Казахстан другие народы земли. Одни уважают нас за то, что наш терпеливый и трудолюбивый народ выращивает самую лучшую в мире пшеницу, которой можно накормить всю Европу. Другие завидуют нашим степным просторам и прохладным рекам, обилию воды и чистого воздуха.

Многие слышали о Казахстане, но не знают, кто именно живет в нашей стране, чем занимаются люди. А живут в нашей стране, кроме коренных жителей – казахов, люди более ста национальностей и народностей. Живут в мире и согласии. Казахстан – это наша Родина.

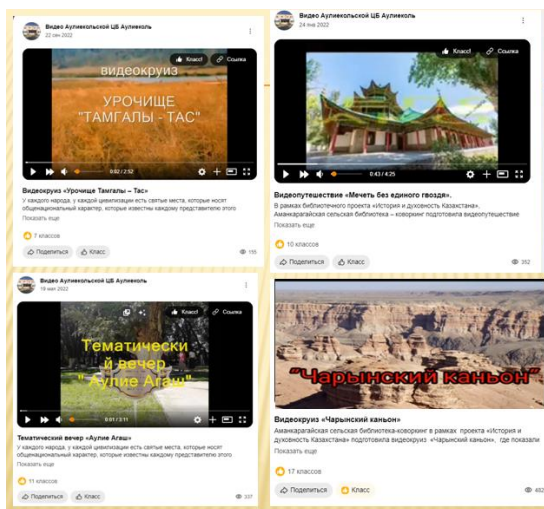
Краеведение является одним из приоритетных направлений деятельности Аманкарагайской сельской библиотеки-коворкинг. Среди форм работы с читателями большой популярностью пользуются тематические и литературно-музыкальные вечера, устные журналы и встречи с писателями, книжные выставки, обзоры литературы и поэтические праздники, литературные игры и конкурсы, презентации книжных сборников, краеведческие чтения. Очень популярны мероприятия с использованием информационно-коммуникационных технологий – это не только интенсификация познания, но и создание условий для саморазвития личности:

краеведческие медиакарты, онлайн-гиды, виртуальные литературные экскурсии, планшетные экспозиции.

С 2021 по 2023 год в Аманкарагайской сельской библиотеке-коворкинг в рамках программы «Рухани жаңғыру», был успешно реализован краеведческий проект «История и духовность Казахстана». Цель: Воспитание чувства патриотизма, пропаганда краеведческих знаний, накопление историко-краеведческого материала, развитие интереса к чтению краеведческой литературы.

Для того, чтобы проект получился, библиотекари провели огромную работу по сбору наиболее значимой информации о сакральных местах Казахстана. Использовались такие формы: видеокруиз, видеообзор, видеопутешествие, тематический вечер. Всего в рамках проекта проведено 14 мероприятий, из них 6 онлайн. Все видеоролики, неоднократно использовались преподавателями в школах, как дополнительный материал в проведении уроков и мероприятий.

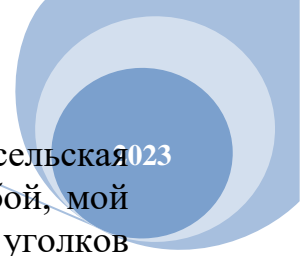

Также наша библиотека работала по проекту «Моя малая родина – Аманкарагай». Проводились мероприятия пропагандирующие наше родное село. Так, литературное знакомство «Великое счастье», состоялось дома у писателя Сатыбалды Акдаулета. Он рассказал нам о своей книге «Баталар қабыл болсын ақ тілек» которую, цитируя писателя – «Любой казах возьмет ее с радостью».

В книге собрано около ста пятидесяти благих пожеланий и благословений, очень значимых для любого важного события, произнесенных разными людьми. Эта книга может стать настольной! Все произведения Сатыбалды Акдаулета выставлены на постоянно действующей экспозиции «Писатели родного края». <https://ok.ru/video/2184815577645> (ссылка для просмотра мероприятия)

Книжная выставка «Писатели родного края». Цель выставки: пропаганда чтения литературы писателей родного села. Выставка знакомит с биографией и творчеством писателей: Абая Кажы, участника районных, областных, республиканских айтысов акынов, где занимал призовые места, Сатыбалды Акдаулет – дипломанта и победителя многих областных и республиканских литературных конкурсов, автора прозаических и лирических произведений. Творчество этих писателей очень разнообразно по сюжету. Но, одно объединяет их – любовь к своей земле, к своему краю. Дополняют экспозицию статьи из периодики, собранные в отдельные папки-накопители, библиографические указатели.

К 95-летию Аулиекольского района Аманкарагайская сельская библиотека-коворкинг подготовила видео-презентацию «Горжусь тобой, мой Аулиеколь». Аулиекольский район – один из красивейших, уголков Костанайской области. Главным достоянием которой являются люди, готовые к подвигам и трудовым свершениям, преданные своей малой родине, из поколения в поколение передающие ее богатые традиции и непреходящие духовно-нравственные ценности. Это Герои Труда К. К. Тургумбаев, Г. В. Фадеев, Н. Г. Шкабарев, И. А. Стрижаченко, С. Бегайдаров, О. Когулбаев, Б. Каскабасов, Б. Мырзахметов и Герои ВОВ С. Б. Баймагамбетов, И. Я. Сьянов, С. В. Нечипуренко, М. С. Сальников, В. Г. Нелюбов. На видео продемонстрированы книги П. М. Черныша «Слово о Родине» и Қ. Құрманғали «Әулиекөл әуендері» и песня «Аулиеколь» местного композитора П. Сотник. <https://ok.ru/video/6580009699885>

Также активно ведется работа по патриотическому воспитанию молодежи средствами литературного краеведения, целью которого является формирование патриотические чувства, ведущего к росту духовного потенциала личности через развитие познавательного интереса к литературе родного края. Видео-экскурсия «Имена ставшие легендой» познакомила читателей с легендарными людьми, внесшими неоценимый вклад в развитие села Аманкарагай. Презентация содержит в себе фотографии, биографии и сведения о деятельности наших знаменитых земляков. <https://ok.ru/video/2411839556141>- (ссылка для просмотра мероприятия)

Закончить выступление хотелось бы словами Д. С. Лихачева «Понять литературу, не зная мест, где она родилась, не менее трудно, чем понять чужую мысль, не зная языка, на котором она выражена»

Спасибо за внимание!

«Литературное краеведение: территория творчества»

Воскобойник И. В.

*библиотекарь Черниговской
сельской библиотеки.,*

*ГУ «Аулиекольская районная централизованная
библиотечная система» отдела культуры
и развития языков акимата Аулиекольского района*

У каждого из нас есть на земле место, которое мы зовем малой Родиной. Это наш родной край, достижениями которого мы гордимся. Это наши земляки, которые внесли огромный вклад в историю, в развитие края, в его культуру и литературу. Пока мы и наши читатели будут изучать историю родного края, его прошлое и настоящее, связь поколений не будет прерываться. Вот почему краеведческая работа

в библиотеке – это одно из важных направлений.

Главная ценность библиотеки – это краеведческий фонд. Он формируется из книг по истории родного края, материалов по краеведению, периодических изданий. Небольшой по объему, он собирается и хранится в сельской библиотеке.

Так, среди книг по истории родного края есть книги, рассказывающие о героическом прошлом Костанайской области, Аулиекольского района, о наших земляках, участниках и героях Великой Отечественной войны 1941–45 годов.

Книги известной костанайской журналистки Людмилы Фефеловой «Гибель спецроты» и «Внук Ихтиляпа» были переданы в дар сельской библиотеке Умурзаком Ихтиляповым, бывшим руководителем ТОО «Шолаксай». Они рассказывают о его дяде, снайпере Султане Еркимбаеве, погибшем в годы Великой Отечественной войны в Украине. Одна из улиц в поселке Аулиеколь названа его именем.

Периодические издания по краеведению, которые есть в библиотеке, это «Костанай таңы», «Костанайские новости», «Зеленое яблоко», «Әулікөл», «Костанай-Агро». Материалы данных периодических изданий используются для оформления книжных выставок, проведения мероприятий, сбора информации для написания рефератов, научных работ учителями, учащимися и их родителями, жителями нашего села.

Книг об истории родного края, села издано мало, поэтому любой ресурс имеет для библиотеки большую ценность. Так Оспанова Кызгалдак, жительница села Черниговка передала в дар библиотеке научную работу своей дочери «Свет души моей», посвященной местному поэту Смоляр Анне Васильевне. В работе содержатся материалы, рассказывающие о

биографическом пути, о том, как автор создавала поэтические произведения. Представлена информация о проведении мероприятий, встреч с местным поэтом, авторские работы.

Небольшой сборник стихотворений Анны Смоляр передала в дар библиотеке ее дочь Смоляр Татьяна. В сборник вошли стихотворения, повествующие о природе родного края. С особенной теплотой Анна Васильевна рассказывает о величии и красоте нашей страны, временах года. Поэтические строки посвящены семье, родным и близким людям. Автор размышляет о смысле жизни, назначении человека на земле, о любви.

Формы массовой работы библиотеки по пропаганде краеведческой литературы разнообразны. Среди них – часы мужества, литературные гостиные, поэтические часы, акции «Книги в дар библиотеке», библиотечные уроки, беседы.

Краеведческая работа тесно объединяет библиотеку и школу. В школе есть музей истории села и школы, в котором собран богатейший материал по краеведению. Он используется для проведения мероприятий с читателями, особенно с учащимися школы, так как классные руководители приглашают меня на классные часы.

В школьном музее был проведен час мужества «Герои – наши земляки». Учащиеся старших классов познакомились с книгами костанайских авторов, которые рассказывают о подвигах наших односельчан.

Также в музее совместно с классными руководителями 10, 11 классов была проведена краеведческая беседа «Этих дней не смолкнет слава». Ребята познакомились с материалами музея и библиотеки, в которых повествуется о героическом прошлом нашего села и воинах-черниговцах.

Самобытные таланты нашего села – это люди, которые оставили след в истории нашего края. Среди них местный поэт, имя которого уже упоминалось в моем выступлении. Вот в этом отпечатанном сборнике хранятся стихи Анны Смоляр. Он есть в школьном музее и в сельской библиотеке. Старшеклассники с удовольствием приняли участие в поэтическом часе, читали стихотворения местного поэта. Продолжением этого мероприятия стала литературная гостиная. В ней приняли участие учащиеся 9-10 классов. Были приглашены гости – родители и учителя. Проведен конкурс на лучшее чтение стихотворения местного поэта. Участники литературной гостиной познакомились с биографией Анны Смоляр. Строки её простых, но проникновенных стихотворений не раз печатались в нашей районной газете.

Огромный вклад в пополнение библиотечного фонда вносят местные жители нашего села. Конечно, речь не идет именно о краеведческой литературе. Это произведения художественной литературы. Но их дарят библиотеке наши читатели, жители села. Активно участвуют в акции «Книги в дар библиотеке». Более 80-ти изданий для детей и взрослых читателей были подарены сельской библиотеке бывшим медработником нашей школы Татьяной Владимировной Воскобойник.

Книги из личных библиотек принесли учащиеся школы и их родители. Не остались в стороне и самые младшие читатели, подарили библиотеке книги

с любимыми сказками.

В краеведческой работе сельской библиотеки важно использовать не только традиционные формы, но и внедрять более современные. Территория творчества в данном направлении разнообразна. То, чем я поделился в своем выступлении, – это всего лишь скромный вклад. Поэтому планирую использовать в работе с читателями – День краеведения, буклеты, дайджесты, экспресс-информацию, анкетирование читателей, библиографические обзоры краеведческой литературы.

Благодарю всех за внимание!

МАЗМҰНЫ/ СОДЕРЖАНИЕ:

Құрастырушыдан / От составителя	3
«Кітапханалардың әдеби өлкетануды сақтау мен дамытудағы рөлі / Роль библиотек в сохранении и развитии литературного краеведения»	4-7
«Жасөспірімдермен өлкетану жұмысы – кітапхана қызметінің басым бағыты»	8-13
«Роль сельской библиотеки в сохранении и развитии исторического краеведения»	14-16
«Литературное краеведение: территория творчества»	17-19

Шығарылымға жауапты / Досалина Ж. М.
Ответственный за выпуск:
Құрастырушы / Составитель: Мукушова А. К.
Юрченко Н. П.
Редактор: С. Ж. Серкебаева

Басуға қол қойған күні 13.12.2023 ж.
Пішімі 210*297 1/2. Офсеттік қағаз.
Қаріп түрі Times New Roman.
Көлемі 9,25 шартты баспа табақ
Таралымы 5 дана

Әуликөл ауданы әкімдігінің мәдениет
және тілдерді дамыту бөлімінің «Әуликөл
аудандық орталықтандырылған кітапхана жүйесі»
мемлекеттік мекемесі

110400, Әуликөл а.
Тел. 8(714) 26–1–86
E-mail: aulzbs@mail.kz